

ДЕРЖАВНІ ГАРАНТІЇ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕТОРАМИ

Журавель А. В.
Буяджи Ю. А.

У статті визначено окремі питання щодо реалізації державних гарантій здійснення інвестиційної діяльності іноземними інвесторами на території України. Досліджено сутність, цілі, завдання та види державних гарантій здійснення інвестиційної діяльності іноземними інвесторами в Україні. Характеризуються групи гарантій здійснення інвестиційної діяльності іноземними інвесторами, визначається як саме держава забезпечує гарантії для іноземних інвесторів, а також, з урахування положень чинного законодавства та досліджень науковців в цій сфері, проведено аналіз правового значення встановлених державних гарантій здійснення інвестиційної діяльності в нашій державі. Проаналізовано роль та значення системи державних гарантій здійснення іноземних інвестицій в Україні. Запропоновано рекомендації щодо підвищення інвестиційної привабливості держави для іноземних інвесторів.

Ключові слова: гарантії, державні гарантії, види гарантій, законодавство, інвестиції, інвестиційна діяльність, іноземні інвестори, інвестиційна привабливість.

В статье определены отдельные вопросы реализации государственных гарантий осуществления инвестиционной деятельности иностранными инвесторами на территории Украины. Исследована сущность, цели, задания и виды государственных гарантий осуществления инвестиционной деятельности иностранными инвесторами в Украине. Характеризуются группы гарантий осуществления инвестиционной деятельности иностранными инвесторами, определяется, как именно государство обеспечивает гарантии для иностранных инвесторов, а также, учитывая положения действующего законодательства и исследования ученых в этой сфере, проведен анализ правового значения установленных государственных гарантий осуществления инвестиционной деятельности в нашем государстве. Проанализирована роль и значение системы государственных гарантий осуществления иностранных инвестиций в Украине. Предложены рекомендации относительно повышения инвестиционной привлекательности государства для иностранных инвесторов.

Ключевые слова: гарантии, государственные гарантии, виды гарантий, законодательство, инвестиции, инвестиционная деятельность, иностранные инвесторы, инвестиционная привлекательность.

In the article separate questions are certain in relation to realization of state guarantees of realization of investment activity by foreign investors on territory of Ukraine. Essence, aims, tasks and types of state guarantees of realization of investment activity, is investigational by foreign investors in Ukraine. The groups of guarantees of realization of investment activity are characterized by foreign investors, it is determined as exactly the state provides

© А.В. Журавель, Ю.А. Буяджи, 2016

guarantees for foreign investors, and also, from taking into account of positions of current legislation and researches of scientists in this sphere, the analysis of legal value of the set state guarantees of realization of investment activity is conducted in our state. A role and value of the system of state guarantees of realization of foreign investments are analysed at Ukraine. Recommendations are offered in relation to the increase of investment attractiveness of the state for foreign investors.

Keywords: guarantees, state guarantees, kinds of guarantees, law, investment, investment activity, foreign investors, investment attractiveness.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Пріоритетним напрямом розвитку економіки України було й залишається організація інвестиційної діяльності, шляхом створення відповідного інвестиційного клімату й відповідного правового поля для залучення та збільшення обсягів національних й іноземних інвестицій.

Держава відіграє вирішальну роль в організації інвестиційної діяльності та повинна обґрунтовано формувати державну інвестиційну політику з урахуванням усіх особливостей національної економіки. Саме державна інвестиційна політика дозволяє максимально використовувати наявний національний ресурсний потенціал для забезпечення довгострокових та короткострокових цілей і завдань соціально-економічного розвитку, а також ефективно залучити у ці процеси іноземні інвестиції.

Залучення іноземних інвестицій "принносить прямі й непрямі вигоди і переваги для економіки країни", а саме: це додаткове джерело накопичення, що істотно збільшує ресурси держави; іноземні інвестиції несуть із собою не тільки капітали, а й сучасні технології; інвестування в конкретні об'єкти звичайно супроводжуються навчанням персоналу тощо[1, с. 16]. Але обсяг інвестицій як внутрішніх, так і зовнішніх (іноземних) залежить від ефективності правових гарантій для інвестора, передбачених законодавством нашої держави та міжнародними договорами, які ратифіковані в Україні. Так, Конституція України гарантує з боку держави захист усіх суб'єктів права власності і господарювання та визначає, що всі суб'єкти є рівними перед законом, у тому числі й іноземні інвестори, які здійснюють свою діяльність на території України[2].

Отже, проблема забезпечення державою гарантій здійснення інвестиційної діяльності іноземними інвесторами посідає чільне місце серед інших проблем розвитку інвестиційної діяльності в сучасних умовах господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми. Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідженням здійснення інвестиційної діяльності іноземними інвесторами в Україні займалися такі науковці, як: Чернадчук Т.О., Сухонос В.В., Крупа Л.М., Охотнікова О.М., Гафинець О.І., Драган І.В., Товкун І.М., Шеховцева К.В. Шехвердіна О.В., Коссак В.М.

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС

та інші. Але саме питання державних гарантій здійснення інвестиційної діяльності іноземними інвесторами досить istotної уваги приділено не було.

Метою даної статті є дослідження сутності, цілей та завдань державних гарантій здійснення інвестиційної діяльності іноземними інвесторами в Україні, а також аналіз, з урахування положень чинного законодавства, правового значення встановлених державних гарантій здійснення інвестиційної діяльності в нашій державі.

Відповідно до Закону України “Про режим іноземного інвестування” іноземними інвесторами визначаються суб’єкти, які провадять інвестиційну діяльність на території України. До них відносяться юридичні особи, створені відповідно до законодавства іншого, ніж законодавство України; фізичні особи - іноземці, які не мають постійного місця проживання на території України і не обмежені у дієздатності; іноземні держави, міжнародні урядові та неурядові організації; інші іноземні суб’єкти інвестиційної діяльності, які визнаються такими відповідно до законодавства України. Для таких інвесторів на території України встановлюється національний режим інвестиційної та іншої господарської діяльності[3]. Отже, це означає, що на території України іноземним інвесторам надається такий же обсяг прав та обов’язків, як українським інвесторам та забороняється застосування заходів дискримінаційного характеру. В свою чергу, реалізувати визначений законодавством обсяг прав можливо при встановленні відповідних гарантій з боку держави.

Для розкриття поняття “державних гарантій інвестиційної діяльності” потрібно визначити такі поняття як “гарантії” та “правові гарантії” здійснення інвестиційної діяльності.

Сам термін “гарантія” походить від французького слова “garantie”, яке перекладається на українську як “забезпечення; записка; умова, яка забезпечує що-небудь”. Під гарантіями розуміється підкріплена силою держави система юридичних засобів та умов, що посилюють права уповноважених суб’єктів і обов’язки зобов’язаних суб’єктів правовідносин, що забезпечують їх реалізацію за допомогою особливої процедури (деталізація регулювання, надання регулюванню більшої юридичної сили)[4, с. 12].

Також під гарантіями прав інвесторів визначається створення певних умов, які незалежно від суб’єктних причин забезпечують суб’єктам інвестиційних відносин можливість завжди здійснювати інвестиційну діяльність[5, с. 53].

Щодо визначення “правових гарантій” здійснення інвестиційної діяльності, то Юридична енциклопедія Шемшученко Ю. С. визначає їх як встановлені законом засоби забезпечення використання, дотримання, виконання і застосування норм права [6].

Правові гарантії інвестицій безпосередньо впливають на прилив капіталу в країну, тому складають основу інвестиційного законодавства країни. Але потрібно зазначити, що поняття “правові гарантії” ширше за поняття “державні гарантії інвестиційної діяльності”.

Так правові гарантії здійснення інвестиційної діяльності, які встановлюються державою називаються державними гарантіями, під якими у ст. 19 Закону України “Про інвестиційну діяльність” розуміється система правових норм, які спрямовані на захист інвестицій та не стосуються питань фінансово-господарської діяльності учасників інвестиційної діяльності та сплати ними податків, зборів (обов’язкових платежів)[7].

Закон України “Про інвестиційну діяльність” у ст. 18 також оперує поняттям “гарантії прав суб’єктів інвестиційної діяльності”, але його зміст не визначається. А розкривається лише зміст такого поняття як “захист інвестицій”, під яким розуміється комплекс організаційних, технічних та правових заходів, спрямованих на створення умов, які сприяють збереженню інвестицій, досягненню цілі внесення інвестицій, ефективній діяльності об’єктів інвестування та реінвестування, захисту законних прав та інтересів інвесторів, у тому числі права на отримання прибутку (доходу) від інвестицій[7].

Державні гарантії прав інвесторів мають публічно-правову природу, так як саме держава в односторонньому порядку визначає перелік правових гарантій, умови та порядок їх надання, з урахуванням норм законодавства. Взагалі державні гарантії надані суб’єктам інвестиційної діяльності та захист їх прав і законних інтересів є позитивним стимулюванням інвестиційної діяльності, метою якого є створення сприятливих умов для покращення інвестування на ряду зі встановленням таких стимулів, як податкові, митні та інші пільги, наданням фінансової підтримки[8, с. 90].

Іноземні інвестиції є важливою рушійною силою розвитку економіки країни, але в законодавстві України не закріплено визначення поняття “державні гарантії захисту іноземних інвестицій”. Нажаль визначення даного поняття можна знайти тільки в науковій літературі. Юридична енциклопедія Ю.С. Шемшученко визначає державні гарантії захисту іноземних інвестицій як законодавчо встановлені гарантії з боку держави з метою забезпечення належного правового режиму інвестиційної діяльності та заохочення вкладання іноземного капіталу в пріоритетні галузі економіки України[9, с. 121].

У свою чергу, О.М. Охотнікова та О.І. Гафинець пропонують власне визначення державних гарантій захисту іноземних інвестицій, під якими розуміють визначені законодавством способи та засоби захисту іноземних (прямих і непрямих) інвестицій, що встановлюються державою з метою охорони прав та інтересів іноземних інвесторів[10, с. 112].

Уважаємо, що державні гарантії захисту іноземних інвестицій представляють собою визначені законодавством способи здійснення інвестиційної діяльності та засоби захисту іноземних (прямих і непрямих) інвестицій, що встановлюються державою з метою охорони прав та інтересів іноземних інвесторів та заохочення вкладання іноземного капіталу в пріоритетні галузі економіки України.

На думку Охотнікової О. М. та Гафинець О. І. доцільно виділити такі групи гарантій захисту іноземних інвестицій, які слід розглядати у взаємозв’язку:

політичні, що відображають спрямованість політики держави у сфері інвестування;

економічні, що полягають у створенні таких умов, які мають сприяти збереженню інвестицій та отриманню прибутку від інвестування;

юридичні, що охоплюють правові засоби захисту прав та інтересів іноземних інвесторів [10, с. 111].

Систему гарантій прав та законних інтересів іноземних інвесторів у законодавстві України утворюють: гарантії, закріплені в ст. ст. 18 - 19 Закону України “Про інвестиційну діяльність”, які стосуються захисту усіх інвесторів незалежно від форм власності та джерел інвестування а також гарантії, що закріплені в ст. ст. 397 - 399 Господарського кодексу України, розділі II Закону України “Про режим

іноземного інвестування” та Законі України “Про захист іноземних інвестицій в Україні”, які регулюються захист виключно іноземних інвесторів[3, 7, 11, 12].

Аналізуючи правові гарантії здійснення інвестиційної діяльності, які забезпечуються державою для іноземних інвесторів, слід відмітити, що для останніх встановлюються наступні державні гарантії: гарантії від зміни законодавства; гарантії від примусових вилучень, а також незаконних дій державних органів та їх посадових осіб; гарантії компенсації відшкодування збитків інвесторам; гарантії у разі припинення інвестиційної діяльності; гарантії переказу за кордон доходів, прибутків та інших коштів отриманих іноземним інвестором.

Отже, характеризуючи гарантії здійснення інвестиційної діяльності, які забезпечуються державою для іноземних інвесторів, потрібно звернути увагу на такі з них:

По-перше, це гарантії від зміни законодавства або гарантії стабільності законодавства для іноземних інвесторів. Встановлення такої гарантії зумовлено частими змінами законодавства про інвестиційну діяльність, а також податкових та інших норм права. Під гарантією від зміни законодавства розуміється, що в разі погіршення умов інвестування до іноземних інвестицій буде застосовуватись законодавство, яке діяло на момент вкладення інвестиції. Так, згідно ст. 8 Закону України “Про режим іноземного інвестування” встановлено, що якщо в подальшому спеціальним законодавством України про іноземні інвестиції будуть змінюватися гарантії захисту іноземних інвестицій, зазначені в розділі II цього Закону, то протягом десяти років з дня набрання чинності таким законодавством на вимогу іноземного інвестора застосовуються державні гарантії захисту іноземних інвестицій[3]. Ця гарантія стосується “спеціального законодавства” про іноземні інвестиції, хоча законодавець не розкриває змісту цього поняття. Також держава встановлює певні обмеження щодо застосування цієї гарантії, а саме її дія не поширюється на зміни законодавства, що стосуються питань оборони, національної безпеки, забезпечення громадського порядку, охорони довкілля[3]. Взагалі саме гарантії стабільності законодавства дозволяють забезпечити потік іноземних інвестицій на територію України.

По-друге, це гарантії від незаконних дій державних органів та їх посадових осіб. Це положення міститься у ч. 2 ст. 18 Закону України “Про інвестиційну діяльність”. Так, державні органи та їх посадові особи не мають права втручатися в діяльність суб’єктів інвестиційної діяльності, крім випадків, коли таке втручання допускається чинним законодавством і здійснюється в межах компетенції цих органів та посадових осіб[7]. Ця гарантія дозволяє інвестору убезпечити свої права та інтереси від прийняття державними органами та їх посадовими особами незаконних актів. У разі порушення прав інвесторів і учасників інвестиційної діяльності державними або іншими органами влади, завдані збитки підлягають відшкодуванню у повному обсязі цими органами. Але можна говорити про декларативність даної правової норми, так як при її встановленні законодавець не у всіх випадках передбачив дисциплінарну відповідальність для посадових осіб та не встановив джерела відшкодування завданих збитків, що, на наш погляд, є дуже важливим. Отже, вважаємо, що до ст. 10 ЗУ “Про режим іноземного інвестування” слід внести доповнення та, окрім права іноземного інвестора “на відшкодування збитків, включаючи упущену вигоду і моральну шкоду,

завданих їм внаслідок дій, бездіяльності або неналежного виконання державними органами України чи їх посадовими особами, передбачених законодавством обов’язків щодо іноземного інвестора або підприємства з іноземними інвестиціями, відповідно до законодавства України,” встановити дисциплінарну відповідальність для посадових осіб й визначити джерела відшкодування останніми завданих збитків.

По-третє, з гарантіями від незаконних дій державних органів та їх посадових осіб пов’язані гарантії від примусових вилучень, які дозволяють забезпечити захист права власності інвесторів. Конституцією України закріплюється непорушність права власності і примусове вилучення може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості, а також в умовах воєнного чи надзвичайного стану[2]. А, в підкріплення норм Конституції, Закони України “Про режим іноземного інвестування” у ст. 9 та “Про захист іноземних інвестицій на Україні” у ст. 3 закріплюють, що іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації та реквізиції [3, 12]. Тобто іноземні інвестиції не можуть бути безоплатно вилучені з власності інвестора та до них не можуть бути застосовані заходи, тотожні за наслідками.

Поняття “примусового вилучення” або “експропріації” міститься у ст. 11 Сеульської конвенції 1985 року про заснування багатостороннього Агентства з гарантій інвестицій. Під “експропріацією” або аналогічними заходами розуміється будь-яка законодавча дія або адміністративна дія чи бездіяльність, що виходить від приймаючої держави, у результаті якої інвестор позбавляється права власності на своє капіталовкладення, контролю над ним або суттєвого доходу від такого капіталовкладення, за винятком загально застосованих заходів недискримінаційного характеру, які звичайно вживаються державами з метою регулювання економічної діяльності на своїй території[13].

Законодавство про інвестиційну діяльність установлює, що інвестиції в Україні не можуть бути безоплатно націоналізовані, реквізовані або до них не можуть бути застосовані заходи, тотожні за наслідками. Під націоналізацією, в даному випадку, розуміється вилучення капітальних вкладень з приватної власності суб’єктів інвестиційної діяльності. Але як зазначалося вище це можливо лише за певних умов.

Згідно ст. 353 Цивільного кодексу України у разі стихійного лиха, аварії, епідемії, епізоотії та за інших надзвичайних обставин, з метою суспільної необхідності майно може бути примусово відчужене у власника на підставі та в порядку, встановлених законом, за умови попереднього і повного відшкодування його вартості (реквізиція)[14]. Під реквізицією, в даному випадку, розуміється платне вилучення капітальних вкладень у власність держави і, як зазначається у Законі України “Про режим іноземного інвестування”, вона можлива при рятівних заходах у випадках стихійного лиха, аварій, епідемії, епізоотії. Також реквізиція може бути здійснена лише за рішенням Кабінету Міністрів України.

Щодо конфіскації, то це примусове вилучення капітальних вкладень у власність держави, також може застосовуватись як, захід юридичної відповідальності. Наприклад, згідно ст. 354 Цивільного кодексу України конфіскація до особи може бути застосовано як санкція за вчинення правопорушення, тобто позбавлення права власності на майно за рішенням суду[14].

Отже, гарантії від примусових вилучень, як і гарантії

від незаконних дій державних органів та їх посадових осіб дозволяють забезпечити захист права власності інвесторів. Але в законодавстві України не визначено порядок примусових вилучень, не прийнято нормативно-правового акту, який регулював би процедуру націоналізації, реквізиції, конфіскації та аналогічних по змісту заходів.

З гарантіями від примусових вилучень, а також незаконних дій державних органів та посадових осіб тісно пов'язана наступна гарантія - гарантія компенсації і відшкодування збитків інвесторам. Законодавство про інвестиційну діяльність встановлює наступні випадки компенсації та відшкодування збитків: у разі вчинення порушень державними органами України та їх посадовими особами; у разі неналежного здійснення повноважень у сфері інвестування такими органами та їх посадовими особами; у разі конфіскації та реквізиції. Закон України "Про режим іноземного інвестування" у ст. 10 зазначає, що іноземні інвестори мають право на відшкодування збитків, включаючи упущену вигоду і моральну шкоду, які повинні бути відшкодовані на основі поточних ринкових цін та/або обґрунтованої оцінки, підтверджених аудитором чи аудиторською фірмою [3]. Законодавець також наголошує, що компенсація повинна бути швидкою, адекватною та ефективною. Тому деякі науковці вважають, що необхідно передбачити конкретні строки виплати компенсації, які посилили б дію даної гарантії захисту інвестора. Сума компенсації визначається на момент припинення права власності та виплачується у валюті, в якій були здійснені інвестиції, чи у валюті прийнятій для іноземного інвестора. Також, до моменту виплати суми компенсації нараховуються відсотки від цієї суми.

Отже, гарантія компенсації і відшкодування збитків дає змогу інвесторам реалізовувати право на відшкодування адекватної та ефективною компенсації та збитків.

По-п'яте, це гарантії у разі припинення інвестиційної діяльності іноземним інвестором. Закон України "Про режим іноземного інвестування" у ст. 11 та Господарський Кодекс України у ст. 399 встановлюють, що іноземний інвестор у разі припинення своєї інвестиційної діяльності має право на повернення своїх інвестицій без сплати мита та доходів з цих інвестицій [3, 12]. Законодавець встановлює строк, протягом якого інвестор може повернути свої інвестиції та доходи з них, а саме не пізніше шести місяців з дня припинення своєї діяльності. Інвестиції повертаються іноземному інвестору у натуральній формі або у валюті інвестування в сумі фактичного внеску з урахуванням можливого зменшення статутного капіталу, а доходи з цих інвестицій - у грошовій чи товарній формі за реальною ринковою вартістю на момент припинення інвестиційної діяльності. Але законодавець не визначає змісту поняття "доходи у грошовій чи товарній формі за реальною ринковою вартістю", вважаємо, що відсутність закріплення визначення даного терміну є певним ускладнення при реалізації даної гарантії на практиці. Таким чином, вказані гарантії дають змогу інвестору повернути свої інвестиції та одержані від них доходи у разі прийняття рішення про припинення своєї діяльності або у разі примусового припинення або зупинення інвестиційної діяльності за рішенням правомочного державного органу.

Ще однією державною гарантією захисту іноземних інвесторів, яка закріплена у ст. 12 Закону України "Про режим іноземного інвестування" та ст. 398 Господарського кодексу України є гарантія переказу за кордон доходів, прибутків та інших коштів отриманих іноземним інвесто-

ром. Іноземним інвесторам гарантується безперешкодний і негайний переказ за кордон їх прибутків, доходів та інших коштів, одержаних на законних підставах внаслідок здійснення іноземних інвестицій [3, 11]. При цьому іноземний інвестор повинен сплатити податки, збори та інші обов'язкові платежі, встановлені податковим законодавством України. Згідно ст. 4 Закону України "Про захист іноземних інвестицій на Україні" перерахування коштів можливе як в іноземній валюті, так і у національній [12]. Порядок переказу за кордон доходів, прибутків та інших коштів отриманих іноземним інвестором від інвестиційної діяльності в Україні визначається Національним банком України в Постанові "Про врегулювання питань іноземного інвестування в Україну" [15].

Окрім вищезазначених, законодавець ще встановлює таку гарантію, як реінвестування прибутків на території України, яка закріплюється у ст. 5 Закону України "Про захист іноземних інвестицій на Україні". За Юридичною енциклопедією Шемшученко Ю.С. реінвестування - це вкладення коштів, отриманих у вигляді доходів від інвестиційної діяльності [9]. Таким чином, іноземний інвестор має право перетворити отриманий прибуток від своєї інвестиційної діяльності на інвестиції з метою подальшого отримання прибутку (доходу) та/або досягнення іншого соціального ефекту.

Отже, названі правові гарантії здійснення інвестиційної діяльності іноземними інвесторами прямо встановлені та гарантується державою. Також інвестор на власний розсуд може скористатися такими гарантіями, як страхування іноземних інвестицій та гарантіями вирішення спорів, які виникають при здійсненні інвестиційної діяльності у судовому порядку. Іноземні інвестори можуть звертатися як до національних судів України, так й до міжнародного суду для захисту своїх прав.

Слід відмітити, що важливою умовою використання іноземними інвесторами державних гарантій здійснення інвестиційної діяльності є державна реєстрація іноземних інвестицій згідно Порядку державної реєстрації (перереєстрації) іноземних інвестицій та її анулювання [16]. Реєстрація носить добровільний характер і якщо іноземний суб'єкт господарювання розраховує на отримання додаткових пільг або бажає використовувати правові гарантії, які надані державою - повинен зареєструвати внесення іноземної інвестиції, оскільки, згідно ст. 13 Закону України "Про режим іноземного інвестування", незареєстровані іноземні інвестиції не дають права на одержання пільг та гарантій, передбачених цим Законом [3].

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки: таким чином, аналіз чинного законодавства України дозволяє зробити висновок, що метою встановлення державою правових гарантій є забезпечення сприятливого, стабільного та привабливого інвестиційного клімату та збільшення обсягів іноземних інвестицій в економіку країни. Законодавче закріплення надійних гарантій захисту інвестицій та механізмів їх застосування сприяє збільшенню обсягів інвестиційних потоків в державу.

Державні гарантії захисту іноземних інвестицій представляють собою визначені законодавством способи здійснення інвестиційної діяльності та засоби захисту іноземних (прямих і непрямих) інвестицій та прибутків з них, що встановлюються державою з метою охорони прав та інтересів іноземних інвесторів та заохочення вкладання іноземного капіталу в пріоритетні галузі економіки України.

В Україні для іноземних інвесторів встановлено ши-

рокий спектр державних гарантій захисту інвестиційної діяльності іноземних інвесторів, а це саме: гарантії від зміни законодавства; гарантії від примусових вилучень, а також незаконних дій державних органів та їх посадових осіб; гарантії компенсації і відшкодування збитків інвесторам; гарантії у разі припинення інвестиційної діяльності та переказу за кордон доходів, прибутків та інших коштів отриманих іноземним інвестором; гарантії реінвестування прибутків на території України; гарантії страхування іноземних інвестицій та гарантії судового захисту у разі виникнення спорів при здійсненні інвестиційної діяльності. Так, саме гарантії стабільності законодавства дозволяють забезпечити потік іноземних інвестицій на територію України. А гарантії від примусових вилучень - дозволяють забезпечити захист права власності інвесторів. В свою чергу, гарантія компенсації і відшкодування збитків дає змогу інвесторам реалізувати право на відшкодування адекватної та ефективної компенсації та збитків тощо.

Але поки що в нашій державі зарано говорити про завершення законодавчого становлення державних гарантій здійснення інвестиційної діяльності іноземними інвесторами. Законодавство про державні гарантії здійснення інвестиційної діяльності іноземними інвесторами потребує свого подальшого вдосконалення. Так, в ст. 10 ЗУ "Про режим іноземного інвестування" пропонується встановити дисциплінарну відповідальність для посадових осіб й визначити джерела відшкодування завданих останніми збитків з детальним механізмом реалізації даної норми. Окрім того, в законодавстві України не визначено порядок примусових вилучень, не встановлено конкретні строки виплати компенсації і відшкодування завданих збитків, не прийнято нормативно-правового акту, який регулював би процедуру націоналізації, реквізиції, конфіскації та аналогічних по змісту заходів тощо.

Усі інші проблеми пов'язані з дослідженням питання державних гарантій здійснення інвестиційної діяльності іноземними інвесторами в Україні, їх особливостей та специфіки, а також проблеми, пов'язані із процесом формування належної законодавчої бази в сфері правового регулювання здійснення інвестиційної діяльності іноземними інвесторами в Україні виходять за межі даної статті і становлять перспективні напрямки подальших наукових розвідок.

Література:

1. Драган І. В. Гарантування національних інтересів у процесі залучення іноземних інвестицій в умовах глобалізації / І. В. Драган // Економіка та держава. - 2010. - № 1. - С. 16-18.
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - ст. 141.
3. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 року №93/96-ВР (із змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 19. - Ст.80.

4. Крупа Л. К вопросу о юридическом содержании понятия "специальный правовой режим" // Підприємництво, господарство і право. - 2001. - № 2. - С. 12.

5. Бушлаева Л.М. Государственные гарантии как основа обеспечения инвестиционной деятельности / Л.М. Бушлаева // Проблемы права. - 2012. - № 7. - С. 53 - 56.

6. Юридична енциклопедія [Електронний ресурс]: [в 6 т.] / НАН України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького; [редкол.: Шемшученко Ю. С. (голова) та ін.]. - 1998. - Режим доступу: <http://leksika.com.ua/legal>.

7. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 року №1560-XII (із змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 47. - Ст. 646.

8. Вінник О.М. Інвестиційне право / О.М. Вінник: навч. посібник. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Правова єдність, 2009. - 616 с.

9. Юридична енциклопедія [Електронний ресурс]: [в 6 т.] / НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького; [редкол.: Шемшученко Ю.С. (голова) та ін.]. - 1998. - Режим доступу: <http://leksika.com.ua/legal>.

10. Охотнікова О. М. Роль державного управління в механізмі гарантій захисту іноземних інвестицій в Україні / О. М. Охотнікова, О. І. Гафинець // Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. - 2013. - № 5. - С. 110 - 116.

11. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року №436-IV // Офіційний вісник України. - 2003. - №11. - Ст. 462.

12. Про захист іноземних інвестицій на Україні: Закон України від 10 вересня 1991 року № 1540а-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 46. - Ст. 616.

13. Про заснування багатостороннього агентства з гарантій інвестицій [Електронний ресурс]: Конвенція від 11 жовтня 1985 року // Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws>.

14. Цивільний кодекс України [Текст]: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40 - 44. - Ст. 356.

15. Про врегулювання питань іноземного інвестування в Україну: Постанова Правління Національного банку України від 10 серпня 2005 року № 280 (зі змінами та доповненнями) // Офіційний вісник України. - 2005. - № 35. - Ст. 2132.

16. Порядок державної реєстрації (перереєстрації) іноземних інвестицій та її анулювання: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2013 року № 139 // Офіційний вісник України. - 2013. - № 19. - Ст. 64.

*Журавель А.В.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри
господарсько-правових дисциплін ОДУВС*

*Буяджи Ю.А.,
студентка ОДУВС
Надійшла до редакції: 16.03.2016*

УДК 159.964.21:341.981:351.74

КОНФЛІКТОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПРАЦІВНИКА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Сучасна професійна підготовка працівників правоохоронних органів (грунтуючись на загальносвітових стандартах) передбачає формування системи психологічних установок - фундаменту менталітету поліцейського, його сьогоднішнього і майбутнього світо-

сприйняття, ставлення до своєї роботи, до оточуючих людей, до себе, до загальнолюдських цінностей. Іншими словами, поліцейський повинен бути готовий певним чином мислити, діяти і оцінювати свої вчинки, відточувати свою професійну майстерність. Однею

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС**